Ч. 212 Пятниця 23 вересня (5 жовтня) 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Спільні Делеґациї.

На вчерашнім засіданю австрийскої Делеґациї вела ся дальше специяльна дебата над буджетом. Адмірал Штернек відповідаючи на жалї дел. Кляїча сконстатував, що з кандидатами, стараючими ся о принятє до маринарскої академії в Реці поступає ся без взгляду на народність безпартийно, але дальматиньскі кандидати не знають достаточно нїмецкого язика, що же до дальматиньских моряків, то досьвід учить, що они дуже спосібні до маринарскої службы. — Дел. Рус запримітив, що инші краї коронні суть ще слабше заступлені в академії маринарскій як Дальмация, бо 30 процент всїх питомців походить з Побережа. Замітка Кляїча есть лиш відгомоном давнїйше вже піднесених бажань народних. По сім ухвалено буджет маринарки.

Підчас дебати над кредитом окупацийним підносив дел. Сляма ту обставину, що прелїмінар не дає доброго погляду на адміністрацию окупованих країв, а відтак ставив ряд питань до міністра Каляя в справах фінансових. Сляма (котрий, мимоходом сказавши, їздив умисно по Босні і Герцеґовині, щоби переконати ся, чи і о скілько сї краї поступили в своїм розвитку) сконстатував, що есть дїйстно поступ на многих полях, хоч він виходить більше в користь чужинців як босаньского народу. Головною причиною невдоволеня народу есть податок оплачуваний десятиною і спосіб, в який той податок побирає ся. Бесїдник згадав про арештованє урядників в Сараєві і спитав, длячого держано їх навіть до 5 недїль в поліцийнім арештї; наконець домагав ся, щоби заведено податок після відносин аґрарних. Делеґати Людвіґ і Гартель виступали против виводів Слями, а послїдний з них сказав, що Австрия не ішла до Босни, щоби єї покоряти, лиш щоби понести туди культуру. — Дел. Кляїч запитував в справі будови зелїзницї з Босни до дальматиньскої границї і заведеня катастру.

По малій перерві засїданя відповідав мін. Каляй і сказав, що виказы опозициї, хоч містили в собі деякі малі жалоби, піднощені без всїляких доказів, то все-таки були доказом обективнїйшого спостереженя, що в Босні есть дїйстний поступ, як в послїдній сесиї Делеґаций. На закид, що чужі ґазети обговорюють прихильно адміністрацию Босни, сказав міністер, що Босна не есть на стілько богата, щоби могла оплачувати ся ґазетам. На поли рільництва і годівлї худоби настав минувшого року цїлий переворот. З 92 зорґанїзованих громад мала в 1893 р. лиш одна одніcенька дефіцит. У відділї для десятини есть також поступ. Фреквенция шкіл піднесла ся о 15 процент, а більшість становлять селяньскі дїти. Всякі інвестициї покриває правительство з надвишок. Що-до знесеня десятини, то на тепер о тім не може ще бути бесїди, бо то зависить від розвитку краю. Будову зелїзницї з Босни аж до дальматиньскої границї і до Сплїту уважає правительство за жизненну справу для Босни. Що же до ґерманїзациї окупованих країв, то міністер уважає сей закид за зовсім неоправданий. Поясненя міністра Каляя принято грімкими оплесками.

Дел. Папак і его товариші полїтичні (Молодочехи) поставили інтерпеляцию до міністра для справ заграничних, ґр. Кальнокого, в справі заключеної межи Австро-Угорщиною а Сербією в 1892 р. угоди і питали, чи правдою есть, що заключено таку угоду і чы она ще обовязує. Інтерпеляция та звучить:

В буджетовій комісиї австрийскої Делеґациї говорили, що не залучено нїякої конвенциї з Сербією. Підписані позваляють собі предложити Мінїстрови слїдуючу угоду з Сербією, котра в нїмецкім перекладї французского тексту звучить:

I. Сербія обовязує ся дати Австро-Угорщинї поміч до удержаня, а евентуально до привернення порядку і мира в окупованих краях.

II. Сербія зобовязує ся з нїким не входити в войскові конвенциї, анї не робити з нїякою иншою державою трактатів без виразного дозволу Австро-Угорщини під услівем, що дозволу такого Сербії не відмовлять, о скілько тї трактати або конвенциї не доторкають ся інтересів Австро-Угорщини. Підпис: Пирочанач.

III. Австро-Угорщина ґарантує на всякі пригоди престол династиї Обреновичів.

IV. Австро-Угорщина зобовязує ся зіставити Сербії зовсім вольну руку супротив Болгарії і забезпечити їй всякі користи, які Сербії евентуальна війна з Болгарией може принести. Підписано: Миятович, Пирочанач, Кевенгіллер.

Підписані на інтерпеляциї питають ся, чи то правда, що ту конвенцию заключено ще р. 1882 і що она ще доси має силу обовязуючу?

На ту інтерпеляцию відповів ґр. Кальнокий, що радикальна партия сербска вже від давна ширила в прасї той зміст умови і він сам читав єї десь в якійсь ґазетї; она есть однакож апокрифом, бо такої угоди нїколи не заключувано, і не можна би заключати, хоч би

4)

Смерть в гіпнозї.

(Дальше).

Ми позбирали, о скілько то було можна, всї звістні доси факти, відносячі ся до небувалого доси гіпнотичного медиюм з Тужера; чи судове слїдство викриє ще щось нового, се вже байдуже, бо дотеперішні факти дають вже о цїлій справі досить ясне понятє. Впрочім судове слїдство може мати в сїй справі лиш одну єї часть на оцї, іменно ту, чи смерть Еллї наступила в гіпнозї і через гіпнозу. Се належить до суду і лїкарів судових, а ми сеї справи розбирати не можемо. Для нас далеко цїкавійше і важнїйше придивити ся другій части сеї події, іменно, чи і о скілько есть або може бути правдиве все то, що робила або говорила Елля Саламонівна в гіпнозї, а що розповідають не лиш сам гіпнотизер Найком і батько Еллї, але також др. Враґаші і другі особи, що своїми очима дивили ся на все і стверджують своїми власними підписами в протоколї.

Обставини склали ся так, що на перший погляд трудно не повірити, щоби то все, що гіпнотичне медиюм робило і говорило, не було правдою. Мимоволї хоче ся вірити, що Елля Саламонівна була якоюсь небувалою доси, обдарованою надприродними силами людиною, і аж жаль, що она так скоро померла, бо хто знає, що би то ще можна було від неї довідати ся, до яких вислїдів можна би було прийти при єї помочи. Батько Еллї вірить і до нинї, та буде вірити й до кінця свого віку, що его донька була гіпнотичним медиюм, якого доси не було на сьвітї, а певно, що знайде ся й богато людий, котрі так само будуть вірити. Нам представляють ся Елля і все то, що она робила і говорила в гіпнозї, гіпнотизер Найком, єї батько та цїле то товариство, що збирало ся в Тужері на гіпнотичні представленя, в зовсім иншім сьвітлї. Коли зважимо всї тї обставини, серед яких відбували ся гіпнотичні представленя, коли придивимо ся близше самому медиюм і его „чудесам“, батькови Еллї, гіпнотизерови Найкомови і цїлому тужерскому товариству, то мимоволї приходять нам на гадку слова ческого поета, Слядека:

Té vaši pravdě, duchem líné
ja smele ve tvař udeřim:
že řemeslo to jako jiné! —
Nevěžim! *)

*) Читає ся: Те ваші правде, духем лїне, я смеле ве тваж удежім: же жемесло то яко їне! — Невежім! — Значить: Тїй вашій правдї, лїнивій духом, я сьміло ударю (скажу) в лице, що то ремісло, як инше! Не вірю!

Так, то таке саме ремесло, така сама забавка, як і подібні инші! Просимо собі лиш подумати: коли би Найком не був властителем фабрики, коли-б Елля не була донькою угорского маґната, то обоє они могли би були їздити сьвітами і так само, як свого часу Сляде, Ганзен і др., показувати за гроші свою штуку; але що они не потребували тим способом заробляти гроший, то робили собі забавку з гіпнотизму, таку саму, як роблять собі декотрі круги аристократичні з викликуваня духів, з пишучих столів і т. д. Але може ми трохи перехопились, може вже наперед осудили річ, не розібравши єї всесторонно; придивім же ся їй близше.

Елля доказувала в гіпнозї таких річий, яких нїякий чоловік не був би в силї доказати. Як же їх осудити і оцїнити? То могли бути хиба лиш або дїла якоїсь надприродної сили — чудеса, або дїла природні, отже з'явища в природї, поки що, для нас непонятні. Після всяких людских понятий, чудеса можуть бути хиба дїлом Бога, але чей не знайде ся нїхто, що повірив би в то, щоби дїла Еллї Саламонівної були чудесами. Хоч і як нинї люди в своїй наївности і темнотї любують ся в тім, щоби заставляти свого Сотворителя, показувати їм як би для забавки всїлякі марні чудеса, то всеж-таки глубоко релїґійний і правдиво побожний чоловік не буде вірити в то, щоби той же Сотворитель, на кожде жаданє гіпнотизера Найкома, обдаровував Еллю такою

лиш длятого, що она містить в собі таку нісенітницю, як поставлене Сербії білої карти щодо Болгариї. — По сім ухвалено буджет спільного міністерства фінансів і закінчено засїдане.

Перегляд полїтичний.

Після Presse буде Раді державній зараз, скоро лиш она збере ся, предложений новий закон о зелізницях льокальних, котрого скоре залагоджене есть тим більше потрібне, що дотеперішний закон тратить свою правосильність. Закон сей мае надати міністерству торговлї право признаваня значних пільг при надаваню концесий, як увільненя від оплати податків, стемплїв і других належитостий. На збільшене парку перевозового мае міністерство зажадати кредиту в сумі більше менше около десять міліонів зр.

О здоровлю царя надходять заедно непокоячі віст. Köln. Ztg. заперечуе однакож вість, подану в Kreutz Ztg., будьто би в Росиї на час недуги царя мала бути установлена реґентия. В Петербурзї пороблено всілякі зарядженя, щоби хід справ державних підчас недуги царя в нічім не потерпів. Вінчане царевича буде імовірно відложене, але о зірваню супружества нема й бесїди.

Межи Францією а Говасами на Мадаґаскарі заносить ся на війну в наслідок ворожого поступованя правительства королевої Рапаваляни супротив францускиx кольоністів. Французи підозріваючи, що Анґлія доставляе Говасам карабінів і амуниції, оголосили бльокаду всїх портів на Мадаґаскарі.

Новинки.

Львів дня 4 жовтня.

— **Іменованя і перенесеня.** Секретарями пов. іменовані: Володислав Швец, Рудольф Гудец і Олександер Матуля. Секретар пов. Гнат Трояновский перенесений з Нового Торгу до Калуша.

— **Є. Е. п. Намістник** вернув дня 3. с. м. пополудни з Відня до Львова.

— **Погорілцям** міста Динова уділив Виділ краевий з фондів краевих 300 зр. запомоги на руки місцевого комітету.

— **Запомоги.** В буджетї краевім на 1894 рік призначив Сойм до розпорядку Виділу краевого 4.400 зр. на запомоги для інтернатів при семинариях учительских. З тої суми Виділ краевий уділив інтернатови сьв. Йосафата при муж. учит. семинариї у Львові 1000 зр.; інтернатови при женьскім учит. семинариї у Львові 400 зр.; інтернатови при муж. уч. сем. в Кракові 1000 зр. і таким же самим інтернатам в Тарнові і Самборі по 1000 зр.

— **Презенту** цісарского наданя на Церковну надало ц. к. Намістництво о. Осипови Бабієви з Пеняків; а на Ілемну о. Миколаеви Курбасови з Козїєва.

— **Стипендию 500 зр.** з фондациї кн. Льва Сапіги одержав др. Олександер Колесса, що студиюе фільольоґію славяньску.

— **Для учеників** краевих шкіл фахових установив Є. Е. п. Міністер просьвіти від нового року 12 стипендий державних, а іменно по 2 стипендиї по 15 зр. місячно для ткацкої школи в Коросни і гончарскої школи в Коломиї; по одній стипендиї по 15 зр. місячно для варстату столярского в Станїславові, варстату стельмахского у Грибові, школи колодійско-боднарскої в Камінці струмиловій, школи кошикарскої в Червоній Воли і в Яслї, вкінци по одній стипендиї по 10 зр. місячно для учеників школи коронкарскої в Законанім і варстату шевского в Угнові. Ті стипендиї призначені для незаможних учеників з Галичини, що мають намір осїсти потім в краю. Стипендиї роздае Намістництво в порозуміню з Виділом краевим.

— **З Товариства руских женщин в Станїславові:** На місце п-ї Біленької, котра виїхала до Самбора, вибрано секретаркою паню Зарицку, а до виділу покликано заступницю видїлової паню Яцикевичеву з Пасїчної. Щоби розбудити житє товариске і патріотичне, а заразом прибільшити фонд на отворене проектованого інститута дївочого в Станїславові, ухвалено устроїти дня 11 жовтня в Станїславові в сали касиновій вечер з танцями і томболею, для котрої жертвували Русинки-патріотки 150 цінних фантів, і обговорено поодинокі точки дотично того вечера.

— **Нагороди виставові.** Михайло Васили[…] зі Львова одержав срібний медаль міністерст[…] торговлї за столярскі роботи, так само Михай[…] Павлишак зі Львова. Срібним медалем комітет[…] вистави відзначені: Іван Довгий з Тисьмени[…] за різьбарскі роботи і Михайло Чернавский [...] Львова за сницерство. Бронзовий медаль міністерства торговлї одержали: Корнїй Теодор з П[…]региньска, Щерба Ів. зі Львова і Прокопов[…] Теодор зі Львова за роботи столярскі. (Оба п[…]слїдні виставцї не брали участи в павільонї р[…]ких товариств.) Медалем бронзовим комітету [...]стави наділено Придаткевича Павла за сницар[…] роботи, а Кавку Івана з Кракова похвальним [...]стом за плоскорізьби. — Товариство „Жіноч[…] Кружок“ в Коломиї одержало срібний медаль к[…]мітету вистави за гафти народні на вовняній тк[…]нинї. — Іван Біленький медаль бронзовий ко[…]тету вистави за різьби в дереві. — Львівск[…] „Боян“ медаль бронзовий комітету за свої в[…]давництва.

— **Будинок державної зелїзниці у Льво[…]** З Відня надійшли до Львова пляни, після котр[…] мае бути побудований новий будинок дирекц[…] державних зелїзниць при улици Жигмонтівск[…] Ті пляни відкинула львівска дирекция раз[…] з проектом нового зелїзничого двірця. Після с[…] проекту мав би новий дворець стояти при ули[…] городецкій, коло старого двірця черновецкої [...]лїзниці. На тім місци нинї суть маґазини, кот[…] були би перенесені там, де тепер находить [...] головний дворець, а дворець мав би бути зб[…]рений.

— **П-у С. Крушельницку,** драматичну сопр[…]нистку львівскої опери, запросила празька опе[…] до себе на виступи. Хоч талановита сьпівач[…] зі своїм прекрасним голосом і інтелїґенциєю мо[…] би вже тепер бути певна поводженя, однак о[…] думае ще якийсь час учити ся, щоби віддак зб[…]рати лаври в Празї і в Варшаві, куди еї так[…] запрошено.

— **Шість диків** появило ся в лїсах Зу[…] під Львовом недалеко від виставової площі. Міск[…] лїсничий Недзвецкий устроїв лови, в котр[…] взяло участь пятьох мисливих. Лови удали [...] дуже добре, бо три дики убито а четвертого п[…]стрілено.

— **Оженив ся з власною жінкою.** Тому [...] роки угорский жид Людвик Унґар з Тополїє о[…]пив ся з молодою дівчиною, але по десятьох лїт[…]

силою, котрою она могла би доказувати просто неможливих річий, і то лиш длятого, щоби заспокоювати цїкавість зібраного в тужерскім дворі товариства. Не остаесь отже нічого, як уважати все то, що Елля робила і говорила в гіпнозї, за якісь незвичайні з'явища в людскій природї і з сего становища треба все то оцїняти.

Передовсїм треба тут мати на оцї особу Еллї. Сьвідоцтво дра Йожи, виставлене їй в справозданю до міністерства, мимо того, що промовчуе деякі обставини, есть так ясне, що на наш погляд не лишае ніякого сумніву. Померша в так траґічний спосіб дївчина, була особа в дуже високім степени ослаблена на нервах, гістеричка, котра діставала епілепсий (падавиці). Елля була звичайно поважна але й скрита сама в собі, она гордилась тим, що з неї було знамените медиюм гіпнотичне. Се все достаточно характеризуе Еллю — була то попросту особа недужа, а недуга еї нервоза. В тій недузї лежить і вся загадочність еї дїланя.

А які-ж тоті дїла, яких доказувала Елля в гіпнозї і що гіпнотизер Найком міг зробити з нею? Насамперед звичайні з'явища гіпнози, випробовані вже й на инших людех: она забувала про свій правдивий вік, робилась дитиною, забувала рідну мову і т. д. Се не було би ще нічого незвичайного. Далеко важнїйшими на око здають ся бути ті факти, в котрих Елля виступала яко ясновида. Але які то факти? Мачоха Еллї губить годинник, а Елля шукае его в гіпнозї і знаходить у якоїсь жінки; ґрафиня Форґач губить брошку — Елля еї знаходить; дїти гублять кульочку від рулети — Елля еї знаходить; Елля губить свій власний годинник і сама его знаходить; злодій краде срібло, і ховае его, як би на то, щоби Елля мала що шукати, а Елля дійстно знаходить. Елля губить шпильку — і знаходить еї. Дивним дивом цїле ясновидженє Еллї проявляло ся в тім, що она уміла відшукати згублені або сховані предмети! А цїкава при тім обставина, що она нїколи не сказала, хто н. пр. знайшов еї годинник, або годинник еї матери, або як називав ся той злодій, що закрав срібло. А прецї аж то було би їй зробило велику славу і показало силу ясновидженя, коли-б она була бодай подала імена тих людий, що знайшли згублені предмети. Ба, що більше; здае ся — так бодай виходить з того, що оповідае родина померлої — що Елля відшукала була лиш свій годинник в купі листя, а годинник еї матери пропав — таки направду загубив ся. Бо коли Найком спитав Еллю перший раз про него, то она сказала, що его знайшла якась жінка і сховала під плате в скрини; коли-ж спитав еї другий раз, то она повторила то само, що перший раз сказала, а відтак нараз стала говорити про злодія в тужерскім дворі. Як же осудити і оцїнити сей, незвичайно цїкавий і характеристичний факт? Для звичайного „артиста-гіпнотизера“ на сценї в якій ярмарочній буді був би се дуже зручний викрут: сильнїйшим вражінем, бачите, затемнюе ся, затирае ся слабше! Серед такої наглої зміни в оповіданю тужерскої ясновиди забуло цїле товариство на годинник, бо почуло про злодія, котрий в тій хвили крав срібло в тужерскім дворі! А хиба-ж то не дивно, хиба то не характеристичне для цїлого товариства, котре під ту пору слухало в Мандоку оповіданя Еллї, що на першу вість про злодія в тужерскім дворі якось нїкому не дуже було спішно зараз туди їхати? Нї, всї сидїли аж до кінця оповіданя ясновиди і аж відтак поїхали до Тужера, [п]реконали ся, що дійстно був злодій і за[…]вернули до Мандока на дальше представлен[…] Чому-ж нїхто не пустив ся в погоню за з[ло]дієм? Та-ж до того не конче треба було сам[…] панів; могла то зробити і служба двірска.

Замітне також і то, що коли Еллю то[…] вечера спитали, як називае ся злодій і обі[…]ли їй, що ему нічого не стане ся, она від[…]віла: „Душа, дух, не вірить ніяким людск[…] обіцянкам“ і т. д. Слова ті мимоволї нага[…]ють нам про то появленесь душі в селяньс[…] хатї в Кийданові коло Бучача, де жінка н[…]то з душею розмавляла і кликала еї: „Душ[…]ко побожна, відозви ся!“ Видко, що Елля в[…] перед тим розмавляла з Найкомом про в[…]лене душі в гіпнозї від тїла і вже того веч[…] хотїла показати, що еї душа дїлае независ[…] від тїла. Здае ся, що Елля хотїла показати свою незвичайну силу відділеня душі від сво[…] тїла докторови Враґашому і то мабуть роб[…] їй так велику радість; она, видко, була пе[…]конана, що заімпонуе тим ученому чоловік[…] лїкареви і рада була з нагоди, при котрій б[…] могла заімпонувати. Наконець прийшло то [...]щасне, послїдне представлене гіпнотичне. Е[…] як видко, сама хотїла того, щоби еї гіпно[ти]зувати, она хотїла показати свою штуку пе[…] новим гостем. За предмет гіпнотичного до[с]віду вибрав Найком недугу свого брата. Не [...] того, що Найком вже давнїйше мусів роз[ма]вляти в домі Саламона про недугу свого бра[та], може говорив о тім навіть з самою Еллею[…] може она лиш чула розмову, і старала ся в[…] так виробити собі якесь лїпше поняте о [...] недузї, чи то з книжок, чи з розмови з як[…] лїкарем або ким иншим, що на тім знав[…] Досить, що она ще перед сею послїдною гіп[…]

розвів ся з нею. Минуло 13 літ, а в Унґарі обізвало ся знов серце до бувшої жінки; они знов погодили ся і взяли другий слюб перед топольским рабіном.

— **Померли:** Ґр. Здислав Тишкевич, посол до Сойму краєвого. — Ґр. Рудольф Хотек, член палати панів у Відни. — Михайло Беген народний учитель в Комарні, в 42 році житя а 18-ім учительства.

— **60.000 зр.** виносить головна виграна львівскої льотериї виставової. Звертаємо увагу наших поважаних читачів на се, що тягнене відбуде ся вже 16 жовтня.

Всячина.

— **Хіньскі відзначення за заслуги.** Ще з початку хіньско-японьскої війни прийшла з Хін вість, що хіньский цісар відобрав віцекоролеви Лі-Гунґ-Чанґови жовтий кафтан, значить ся, здеґрадував єго. Тепер же по двох великих програних битвах стрітила віцекороля друга кара: цісар відобрав єму — паву (павине перо) — він стратив отже дві відзнаки. Для нас суть ті хіньскі віданаки просто незрозумілі, бо навіть ті Европейці, що жиють в Хіні, дуже часто не добре на них знають ся. У Хінців нема ордерів, котрими відзначують за заслуги. Найзвичайнійша відзнака для людий цивільних і войскових єсть та, що цісар посуває їх до висшої ранґи мандаринів, котрі по хіньски називають ся „квун". Слово „мандарин" не єсть хіньске, лиш портуґальске „мандар", уживане Европейцями у всхідній Азиї.

У Хінців єсть девять кляс мандаринів цивільних і войскових, а кожда кляса має свої окремі відзнаки, звірята, вишиті на досить великих табличках, бо на стопу довгих і широких. Ті таблички носять мандарини на грудех і плечех, щоби їх можна зараз чи то в заду чи з переду пізнати, хто они, чи урядники, чи офіцири. В армії і маринарці мають мандарини за відзнаку: в 1 клясі — носорога; в 2 кл. — індийского льва; в 3 кл. — леопарда; в 4 кл.— тигра; в 5 кл. — медведя; в 6 кл. — сибірского медведя; в 7 кл. — морского пса а в 8 кл. — річного коня. Для цивільних урядників суть відзнаками: 1 кл. — журавель; 2 кл. — золотий бажант; 3 кл. пава; 4 кл. — дика гуска; 5 кл. — срібний бажант; 6 кл. — чапля; 7 кл. — качка; 8 кл. — перепелка; 9 кл. — сорока. Крім того кожда кляса мандаринів мусить носити ще свої окремі пояси. Мандарини першої кляси носять червоні пояси а пряжка на них з рубінів; мандарини послідної кляси мають пряжки з буйволового рога. Дальшою відзнакою суть круглі кулі на хіньских шапках. Мандарин першої кляси має на шапці кулю з рубіну; 2 кл. — кораλеву; 3 і 4 кл. мають сині кулі, прозору (з сафіру) і непрозору (з лязуліту); 5 і 6 кл. — білі кулі, прозору (з кришталу) і непрозору (з мармору) і т. д. Коли мандарина покарають за яку малу провину, то відбирають єму ту кулю на якийсь час.

Дальшою відзнакою для великих достойників єсть жовтий кафтан шовковий. Жовта барва єсть цісарска і ніколи не вільно носити жовтої одежи. Але й жовтий кафтан яко відзнаку вільно носити лиш підчас подорожи, у війні або на цісарским дворі. За особлившу заслугу може якийсь хіньский достойник дістати і жовту хоругowку; она надає єму право рішати о житю і смерти хіньских підданих, а достойник, що одержав таку відзнаку, мусить єї заєдно носити в правій руці. Таких достойників, що мають жовті хоругowки нема в цілій Хіні більше як шість. Частійше надають ся яко відзнаки павині пера з одним, двома і трома очками і воронячі пера. Ті пера носять ся на шапці з заду звисаючі в долину. Павине перо з трома очками може дістати лиш найвисший достойник. Лі-Гунґ-Чанґ мав також таке перо. але тепер, по програних битвах урвали єму одно очко — здеґрадували. Воронячі пера дістають вояки. Але найцікавійшу відзнаку дістав був директор митового уряду Роберт Гарт — кусень шовкової материї, на котрій були вишиті імена трох єго предків пятьма красками; ті три предки дістали ще були і кулі до шапок першої кляси. Що й давно померші предки можуть дістати відзнаку, в тім нічого дивного, бо Хінці розуміють так, що в тім заслуга предків, що сплодили такого потомка, а не переносять відзнак на наслідників відзначеного, як у нас, бо ті ще нічим не заслужили ся.

Телеґрами.

Будапешт 4 жовтня. Підчас дебати в палаті панів над законом о свобідним виконуваню практик релігійних, промавляли против закона: кард. Шлявх, сербский патриярх Бранкович, епіскопи греко-православний і румуньский, ґр. Стефан Сапарий і ґр Сеченїй; за законом промавляли: бувший міністер віроісповідань Чакій, реформований епіскоп Сас, міністер просьвіти Етвеш і ґр. Ст. Кеґлевич. Дебату відложено до завтра.

Льондон 4 жовтня. Бюро Райтера доносить з Порт Люй на острові сьв. Маврикія, що у всіх портах на Мадаґаскарі оголошено стан бльокади.

Париж 4 жовтня. Півурядово заперечують вість о бльокаді портів на Мадаґаскарі. На вість скликаня анґлійскої ради міністрів в справі мадаґаскарскій виступила часть праси дуже остро против Анґлії. Казимир-Періє вернув до столиці.

Йокагама 4 жовтня. Зібрані тут німецкі кораблі воєнні одержали приказ відплисти до північно-хіньских портів.

Лондон 4 жовтня. Бюро Райтера доносить, що хоч вісти о скликаню ради міністрів не мають певної підстави, то все-таки єсть погляд, що в тій раді розходить ся більше о забезпечене анґлійских інтересів на далекім Всходї, як о справу мадаґаскарску.

Рух поїздів зелїзничих

важний від 1 мая 1894, після львівск. год.

Відходять до

	Поспішний		Особовий			
Кракова	3·00	10·46	5·26	11·11	7·31	—
Підволочиск	6·44	3·20	10·16	11·11	—	—
Підвол. Підзам.	6·58	3·32	10·40	11·33	—	—
Черновець	6·51	—	10·51	3·31	11·06	—
Стрия	—	—	10·26	7·21	3.41	7·46
Белзця	—	—	9·56	7·21	—	—

Приходять з

Кракова	3·08	6·01	6·46	9·36	9·36	—
Підволочиск	2·48	10·06	6·21	9·46	—	—
Підвол. Підзам.	2·34	9·49	9·21	5·55	—	—
Черновець	10·16	—	7·11	8.13	1·03	—
Стрия	—	—	9·23	9·10	12·46	2·38
Белзця	—	—	8·24	5·21	—	—

Числа підчеркнені, означають пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. ранс.

В інформацийнім бюрі ц. к. австр. зелїзниц-державних у Львові ул. Третого Мая ч. 3. (Готель Імперіяль) продає ся білєти полосові і окружні, пляни їзди і тариф у форматї кишеневім і дає ся інформациї в справах тарифових і перевозових. У тім бюрі, а також у такім самім бюрі у Відни (I. Johannengasse 29) уділяє ся устних або письменних пояснень в справах служби на ц. к. австр-зелїзницях державних. О скілько підручники зізвалюють, можна також засягнути інформаций що до решти австро-угорских і заграничних зелїзниць

Час подаємо після годинника львівского він різнить ся о 35 мінут від середно-европейского (зелїзничого): коли на зелїзници 12 год., то на львівскім годиннику 12 год. і 35 мін.

— **У Львові** виходять ті літературні часописи і вістники: **Зоря**, ілюстроване письмо літературно-наукове, 72 аркушів друку на рік, коштує 6 зр. у Львові, ул. Академична ч. 8. — **Дзвінок**, ілюстроване письмо для науки і забави руских дітий і молодежи; 36 аркушів друку, 5 зр. у Львові ул. Чарнецкого ч. 26. — **Правда**, місячник політики, науки і письменьства, около 60 арк. друку, 5 зр. у Львові ул. Академічна ч. 8. — **Житє і Слово**, вістник літератури історий і фольклору; 60 аркушів друку 5, зр. у Львові, ул. Глубока ч. 7.

зою мусіла конче мати вже якесь поняте о недузї Найкомового брата, бо в природі не може ніколи і нїгде щось взяти ся з нічого, а так само і в тїснїйшій природі чоловіка. На доказ того возьмім ось такий примір: Звістно загально, що чоловік може сам собі піддати (автосуґґестия), щоби збудив ся о тій а тій годинї. Коли прийде той час, він дїйстно будить ся. То однакож може бути лиш у того чоловіка, котрий має добре поняте о подїлї часу і знає розміри годин; хто-ж того подїлу не знає, хто не має поняття о розмірі години, у того річ просто неможлива, щоби він о тій а тій годинї пробудив ся; такого чоловіка навіть нїхто не може піддати, щоби він збудив ся о якійсь годинї. Цїлий опис недуги і латиньскі слова в нім, яких ужила Елля, не могли отже прийти самі з себе; основа до них мусїла бути вже перед тим дана — яким способом, се очевидно позістане загадкою, бо лиш може Елля сама могла би на то дати пояснене, коли-б жила і хотїла.

Правда, можна би сказати, що єсть в чоловіцї якась незвістна нам сила, котра підчас гіпнози добуває ся з чоловіка, перелїтає простори і вертаючи, приносить єму сьвідомість о тім, що стрітила в просторах. Але-ж питаємо, коли та сила могла принести докладний опис легких в грудех недужого, коли могла принести в сім случаю невидані і нечувані слова латиньскі, чомуж не могла принести докладно опису стрічених в тімже просторі жінки, хлопця або злодія і подати їх імена так, щоби їх зараз по тім описі і тім імени можна пізнати і вислїдити? А працї то було би для тої сили лекше, бо она стрічає людий безпосередно в просторі, а до легких недужого мусить добувати ся аж крізь єго груди! Із сего вже видимо, як т. зв. ясновидженє сходить до абсурдум і що оно не єсть нічим иншим лиш самодурством і дуренєм других.

Найком (як то буває і богато гіпнотизерів), прийшовши на деякі обяви гіпнотизму, дурив насамперед себе самого, а знайшовши особу, ослаблену на нервах, впкликував в нїй гіпнозу і притім дурив єї; а відтак она дурила насамперед сама себе, а опісля й других ще в далеко більшій мірі. В сім случаю найбільше був одурюваний батько Еллї, Тодор Саламон, котрий так кріпко був і єсть переконаний о якійсь надприродній силї своєї доньки, як свого часу липский професор фізики, Цельнер, о єствах чотирох розмірів, коли підчас проби з ними дістав так сильно в лице, що аж лоскіт пішов.

Із сего всего лиш ось що показує ся: В Тужери була особа, що сильно нездужала на нерви. Знайшов ся Найком, гіпнотизер аматор, котрий, що так скажемо, для своєї слави і для забавки показував „чудеса" з недужою; знайшов ся легковірний батько, котрий віруючи в надприродну силу своєї доньки, з цікавости дозволяв єї мучити дуже частим гіпнотизованєм без потреби; знайшлось товариство, котре дармуючи, з нудьги шукало розривки, потрясаючої нервами. Всї они разом мучили недужу, котра одурена другими, дурила сама себе і шукаючи сама розривки, своєю недугою забавляла других, доки аж нестала ся жертвою сеї нелюдскої забавки. Коли на кого спадає вина за смерть Еллї, то по нашій думцї певно на гіпнотизера Найкома, а відтак таки на єї батька, Тодора Саламона.

(Конець буде.)

За редакцию відповідає **Адам Креховецкий**.

З друкарнї В. Ловиньского під зарядом В. І. Вебера.